

Westerheem

tijdschrift voor de Nederlandse archeologie

jaargang 50 • nr. 6 • december 2007

AWN

Stichting Mergor in Mosam

Een roestvrijstalen koker met inhoud is geplaatst in het grind van het **onderwaterdepot** op de 3de fase Kraaijenbergse plassen, Linden, gemeente Cuijk, door de **stichting Mergor in Mosam**. Dit ter ingebruikname van het depot in december van het jaar 2000. Dit depot kwam tot stand met hulp van B.V. Grint- en Zandexploitatie-maatschappij v/h Gebrs Smals Cuijk, de gemeente Cuijk en de stichting Mergor in Mosam.

De **stichting Mergor in Mosam** (voorheen de WOOR, Werkgroep Onderwaterarcheologie Oostelijk Rivierengebied) nam het initiatief om een "tijdelijk" onderwaterdepot te realiseren om de door haar gedane vondsten tijdelijk op te slaan. Het betreft vondsten gedaan onder water of vondsten

die het best onder water bewaard kunnen worden. Het gaat om een "tijdelijke" opslag omdat amateurarcheologen geen eigen depot mogen beheren, dit is alleen voorbehouden aan de rijksoverheid. De vondsten die geplaatst worden zijn vondsten die de Rijksoverheid (Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek) niet kan of wil opnemen in een van haar depots, vondsten die nu nog niet echt als archeologisch beschouwd worden en vondsten van de stichting in afwachting van verdere verwerking/afwerking. De stichting wil met het plaatsen van de koker voorkomen dat in de toekomst wanneer dit depot gevonden wordt met nog archeologische resten, men zich gaat afvragen waar ze vandaan komen en waarom, ze juist op die plaats aangetroffen worden. Dit in tegenstelling tot de vragen die men nu heeft als iets archeologisch gevonden wordt.

De tijdelijk in het depot opgeslagen vondsten worden ook gebruikt als objecten bij het opleiden van duikende amateurarcheologen. Zo kunnen ze dan bijvoorbeeld het inmeten van onderwaterobjecten leren. En natuurlijk kan er onder begeleiding ook recreatief gedoken worden op het depot.

De stichting richt het depot in, houdt een doorlopend register bij van de vondsten die geplaatst/verwijderd worden en beheert het.

De **gemeente Cuijk** verleende vergunning tot het aanleggen en instandhouden van het depot op de 3de fase Kraaijenbergse plassen. Tevens verleende de gemeente een projectsubsidie van f 500,- voor het maken van dit depot.

Smals zorgde voor het "fundament" van het depot door het aanbieden en storten van een dikke grindlaag, 150 m³, op de bodem, zodat redelijk "stofvrij" gewerkt kan worden.

In de koker worden naast de brief verder bijgevoegd:

- een document over de WOOR/Mergor in Mosam,
- de vergunning van de gemeente Cuijk,
- de gemeentegids van Cuijk 2000/2001 en topografische kaart,
- een voorontwerp van de nieuwe Maasboulevard van Cuijk, een plan dat nog moet worden uitgevoerd.
- informatiefolders/prospectus van Smals Beheer en Nederzand B.V., met onder meer info over het huidige plassegebied in de gemeente Cuijk,
- een presentatiefolder van de combinatie Waterpark De Kraaijenbergse Plassen, een nog aan te leggen recreatieplan aan de Kraaijenbergse plassen,
- een folder van Duik- & Lasbedrijf Boeren BV, sponsor/donateur van st. Mergor in Mosam,
- Munten, in gebruik voor de overgang naar de Euro's.

De koker werd op vrijdag 19 januari 2001, omstreeks 16.30 uur, geplaatst op/in het onderwaterdepot door een duiker van de stichting nadat deze hem was overhandigd door **A. van den Wollenberg**, wethouder van de gemeente Cuijk, **P. Hartman**, projectbureau B.V. Grind- en Zandexploitatie Mij. v/h Gebrs. Smals en **J. van den Besselaar**, voorzitter van de stichting Mergor in Mosam.

Historie

De stichting Mergor in Mosam is opgericht 12 december 2000 als opvolger van de Werkgroep Onderwaterarcheologie Oostelijk Rivierengebied (WOOR), die opgericht werd in 1993. Deze oprichting vloeide voort uit de activiteiten van een groot aantal duikers die hadden deelgenomen aan de opgraving van de restanten van een Romeinse brug in de Maas bij Cuijk, waaronder de ontdekkers van de brug. De WOOR sloot zich aan bij de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland (AWN), een overkoepelende werkgemeenschap voor amateur archeologen uit Nederland.

Binnen de AWN, maakte men deel uit van de Landelijke Werkgroep Archeologie Onder Water (LWAOW), regio Zuidoost/grote Rivierengebied, waar de WOOR een jarenlange voorttrekkers rol gespeeld heeft. Het leden aantal van de WOOR bevond zich altijd tussen de 10 en 15 leden. De leiding was selectief met het binnenhalen van nieuwe leden, het moesten immers amateur archeologen zijn/worden die hun hobby verrichtten middels duiken, het was geen duikclub. De WOOR richtte zich vooral op archeologische verkenningen in de Nederlandse binnenwateren, in het bijzonder op de rivieren, Maas, Waal en Rijn, als mede op alle andere stilstaande wateren. Ook op zee en internationaal was zij actief in een ondersteunende rol; verkenningen op het VOC-schip

“Amsterdam” te Hasting (GB). De WOOR claimde archeologische verkenningen te doen in de breedste zin van het woord, zij verstond daar ook onder verkenningen in het kader van de paleontologie en verkenningen naar resten uit de 2de Wereld Oorlog (wat heden ten dagen nog niet echt gezien wordt als archeologie). Verkenningen o.a. verricht door de WOOR:

- jarenlang (tot heden en nog in de toekomst) het doen van verkenningen op de restanten van de Romeinse brug te Cuijk en Romeinse overblijfselen van oever- en kadewerken in de Maas,
- verkenningen naar de resten van Romeinse brug in de Maas te Maastricht,
- verkenningen naar restanten van scheepswrakken in de grote rivieren, Heesselt, Nijmegen, Neer, Gendt, enz,
- verkenningen naar Romeinse bewoningssporen in het Wijchens Meer te Wijchen,
- het zoeken, vinden en schenken (natuurmuseum te Nijmegen) van een mammoetschedel in de Groene Heuvels (zandgat) te Bergharen,
- verkenningen naar resten van een P 51 Mustang (vliegtuig 2de W.O.) in de

Maas bij Gennep,

- verkenningen naar resten van verschillende kastelen, gelegen in Nederlandse binnenwateren, o.a. kasteel van Maarten van Rossum in Poederrijen,
- deelname aan expedities naar het VOC – schip “Amsterdam” voor de kust van Hastings (GB),
- betrokkenheid bij de verkenningen naar Romeinse resten (Nehelennia) voor de kust van Colijnsplaat, Oosterschelde,
- verkenningen in onder water gelopen tunnels van de vestingstad Grave,
- verkenningen in de Niers nabij Huis Gennep, naar Romeinse resten,
- verkenningen naar Middeleeuwse bewoningssporen in de Maas bij Cuijk,
- het doen van vele losse vondsten.

De WOOR heeft al haar verkenningen en resultaten gearchiveerd. Verder werd er een uitgebreid foto en dia archief bijgehouden. De vondsten bleven, of in eigen beheer, of gingen naar de overheid (ROB/NISA, Nederlands Instituut voor onder water en Scheeps Archeologie), of gingen naar een museum (o.a. museum Ceulcum, Cuijk/museum Het Valkhof, Nijmegen, Natuurmuseum Nijmegen).

Heden

Als opvolger van de WOOR is de stichting Mergor in Mosam opgericht. Zij is voornemens verder te gaan op dezelfde voet als de WOOR. Het toenevende materiaal (3 boten met b.b.m., compressoren, opgravingsmateriaal, onderkomens, gereedschappen), toekomstverwachtingen, eigen locatie aan de Kraaijbergse plassen, verkrijging van financiële steun, maakten het wenselijk over te gaan naar een stichting. Het stichtingsbestuur bestaat uit 5 leden, voorzitter/secretaris: Joost van den Besselaar, Haps; penningmeester/ledenadministratie: Noud Cornelissen, Stevensbeek; bestuurslid archeologische zaken: Jos van der Heijden, Tilburg; bestuurslid technische zaken: Wilco Verlanen, Beers en bestuurslid digitale communicatie/web-site: Martien Verrijt, Millingen aan de Rijn. De 1e. officiële daad is het openen van dit onder water depot op de Kraaijbergse plassen.

Toekomst

Naast het doen van archeologische verkenningen onder water (zelf uitvoeren of laten uitvoeren), wil de stichting zich ook gaan richten op het geven van de NAS (Nautical Archeological Society) cursus voor amateurarcheologen. De praktische uitvoering zal op dit depot plaatsvinden. Verder zal de stichting zich ook gaan inzetten voor het beheren van de te verkrijgen locatie aan het water en het onder water depot. De stichting zal ook proberen zich internationaal bezig te gaan houden, enerzijds door het leggen van contacten met zusterorganisaties, anderzijds het deelnemen aan internationale expedities/opgravingen. Ook zal de stichting zich op professionele commerciële opgravingen gaan richten, al dan niet in samenwerking met een duikbedrijf of overheid.

Stichting Mergor in Mosam n.d.
J. van den Besselaar

“Tijdelijk” onderwaterdepot

Op 19 januari 2001 werd door de stichting Mergor in Mosam haar “tijdelijk” onderwaterdepot ingebruikgenomen. De stichting nam het initiatief tot de realisatie hiervan om vondsten door haar gedaan hier tijdelijk op te slaan. Het betreft vondsten die uit een “natte” omgeving komen en het best onder water bewaard kunnen worden. De vondsten die geplaatst zullen worden kan (capaciteit) of wil de overheid niet plaatsen in haar depots. Ook vondsten in afwachting van verwerking en afwerking kunnen in het depot worden ondergebracht. In samenwerking met de gemeente Cuijk en ontgronder Smals werd een geschikte plaats op de Kraaijbergse plassen gevonden. Smals zorgde op de stoffige bodem voor een dik grindpakket zodat enigszins stofvrij gewerkt kan worden. De vondsten worden genummerd, ingemeten, en verpakt in doorlatend worteldoek, geplaatst in het grind. De stichting gaat het depot beheren een doorlopend register bijhouden van de vondsten. In het depot worden niet alleen tijdelijk vondsten opgeslagen, er komt ook een houten wrakje voor instructiedoeleinden. Het is de bedoeling om duike amateur-archeologen een internationaal certificaat voor onderwaterarcheologie (NAS-certificaten) te laten behalen dat in de toekomstige wetgeving kan dienen als certificering voor deze amateurs. Op dit depot kan het praktijkgedeelte van de cursus plaatsvinden. Om de ingebruikneming een feestelijk en memorabel tintje te geven, werd door wethouder Van de Wollenberg van de gemeente Cuyck en projectleider Hartman van Smals, een “tijdsdocument” (een roestvrijstalen koker) overhandigd aan een duiker die deze vervolgens in het depot plaatste. In de koker zijn allerlei documenten gestopt die op de een of andere manier iets met dit depot te maken hebben.